

Missziós feladatok védelemgazdasági nézőpontból*

A külföldi katonai missziók mind nagyobb szerepet játszanak a Magyar Honvédség és a NATO szövetségesek hadseregeinek feladatrendszerében. Ennek kapcsán megkerülhetetlenek a gazdasági kérdések mind a missziókban részt vevő államok, mind a missziós területen élők szempontjából. A Magyar Hadtudományi Társaság idei kiemelt központi tudományos rendezvényét ennek a témának szentelte. Az alábbiakban közreadjuk a 2008. május 19–30-án megtartott konferencián elhangzott előadások és hozzászólások tömörített változatát, s a rendezvény tapasztalatait és tanulságait összefoglaló zárszót.

A Védelemgazdasági Szakosztály (VGSz) eddigi gyakorlata szerint – a szűkebb körű szakosztályi rendezvények mellett – ciklusonként egy-egy nagyrendezvényen (konferencián) is megtárgyalta a védelemgazdaság tudományos kérdéseit. Így történt ez 2002 októberében, majd 2004 szeptemberében, mely rendezvények egyben a Magyar Hadtudományi Társaság központi rendezvényei is voltak.

2006–2007-ben eredményesen formálódtak nemzetközi kapcsolataink a Brno-i Védelmi Egyetem Közgazdasági Tanszékével és a Német Katonai Gazdasági Társasággal. Ez adott ösztönzést arra, hogy a 2007–2009-es ciklusra munkatervünkben szereplő konferenciánkat nemzetközi részvétellel szervezzük meg.

A hadtudományi közérdeklődés az utóbbi időben erőteljesen a figyelem középpontjába állította a Honvédség arculatát és teljesítményének megítélését jelentősen befolyásoló missziós tevékenységet. Ezt mutatja, hogy 2007 őszén, zömében a tudomány ünnepéhez kapcsolódóan, több szervezet is konferenciájának napirendjére tűzte az afganisztáni részvételt és tapasztalatait (október – BHKK; november – GTTSz, ZMNE; november – MeH, ZMNE).

Kihasnálva a téma aktualitását, de elkerülendő az ismétléseket a Védelemgazdasági Szakosztály konferenciája témájaként a missziós feladatok védelemgazdasági összefüggéseit választotta. A konferencia nyelve: angol volt. Ezért a konferencia címéül a „Missziós feladatok védelemgazdasági nézőpontból (a fókuszban Afganisztán)”-t, szlogenjéül a „Missziós feladat – többletköltség vagy beruházás a jövőbe?” választottuk.

* A konferencián elhangzott előadások főbb mondanivalóit kiemelve az alábbiakban közreadott írásokat összeállították: Fodor Péter, Jászay Béla, Király László és Lakner Zoltán. A konferencia teljes anyaga az Interneten is megjelent.

A missziós tevékenységek évtizedes felhalmozódott tapasztalatai (Ciprus, Sínai félsziget, Bosznia, Koszovó, Irak, Afganisztán) tervezési, logisztikai és költségadatai már lehetővé teszik, hogy azokat az MH gazdálkodási rendszerében elemezzük, illetve megvizsgáljuk a nemzetgazdaság más alrendszereivel való kapcsolatait is. A nemzetközi összehasonlítás segíthet annak megítélésében, hogy ezt a jelentős feladatcsoportot „túl drágának”, avagy költségeit figyelembe véve helyénvalónak ítéljük meg.

A tervezés, költségek és források, logisztikai feladatok – „elégéses biztonság, minimális költséggel” kérdéskör vizsgálata egy kettős optimalizációs feladat, amelynek tudományos feldolgozása sok értékes eredményt adhat. A missziós tevékenység hatása a nemzetgazdaságra – „vállalkozás a missziós területen (hadszíntéren)” – kérdéskörben pedig lehetőség volt bemutatni a célországok gazdaságait (amely legtöbbször „segélygazdaság”), és az ott folytatható vállalkozási stratégiákat, nehézségeket, eredményeket.